دائىملاشقان يۇقۇمنىڭ ئالدىنى ئېلىش ـ تىزگىنلەش ۋە ئىقتىساد، جەمئىيەت تەرەققىياتىنى بىرتۇتاش پىلانلاپ ئالغا سىلجىتايلى

تىيانشاننىڭ جەنۇبى ـ شىمالىدىكى گۈزەل مەنزىرىلەر

يانچۇق توماپايدى ـــــ گۈزەل تۇرمۇش «ئىشلەش»تىن كېلىدۇ

جەنۇبىي شىنجاڭغا سەپەر ②

□ پۇتۇن تاراقتۇ مۇخبىرىمىز پەرىزات ئابدۇل

سىرتقا چىقىپ ئىشقا ئورۇنلاشقانلار كۆپەيدى، كىرىمنى ئاشۇرۇش يوللىرى كېڭەيدى، ئېچىكى ھەربىكەتلەندۇرگۈچى كۈچ كۈچەيدى... جەنۇبىي شىنجاڭنىڭ بىپايان تۈپرىقىغا سەپەر قىلسىڭىز ھەر مىللەت ئامەمنىڭ ئىشلەپچىقىرىشى، تۇرمۇشى، روھىي قىياپىتىدە چوڭقۇر ئۆزگىرىش بولغانلىقىنى، پۇقرالارنىڭ «ھەمياني»نىڭ بارغانسېرى تومپايغانلىقىنى، كۈنلىرىنىڭ بارغانسېرى ياخشىلانغانلىقىنى، كەيپىياتىنىڭ بارغانسېرى ئازادىلەشكەنلىكىنى، تەبەسسۇمنىڭ بارغانسېرى جىلۋىلەنگەنلىكىنى كۆرىسىز.

بۇنداق ئۆزگىرىش كىشىنى ھەيران قالدۇرىدۇ ھەم خۇش قىلىدۇ. جەنۇبىي شىنجاڭ ئىلگىرى «ئۇچ خىل كۈچ»نىڭ زىيانكەشلىكىگە چوڭقۇر ئۇچرىغان، بىر قىسىم ئاممانىڭ ئەسەبىي ئىدىيەنىڭ زەھەرلىشىگە ئۇچراپ، زامانىۋى ئىلىم ـ پەن بىلىملىرىنى چەتكە قېقىپ، ئىشقا ئورۇنلىشىش ماھارىتىنى ئۆگەنىش، ئىگىلەشنى رەت قىلغاچقا، كىرىمى ئىنتايىن چەكلىك ئىدى. ئايالار ئۇزاق مەزگىل قازان بېشىنى چۆرىدەپ يۇرگەچكە، ھەر خىل ئاتالمىش «قائىدە»لەرنىڭ چەكلىمىسى تۈپەيلىدىن يۈزىنى ئېچىپ يالاڭباش يۈرەلمەيتتى، سىرتقا چىقىپ ئىشقا ئورۇنلىششىدىن تېخىمۇ ئېغىز ئاچقىلى بولمايتتى.

بۇگۈنكى كۈندە، خاس تېرىقچىلىق، باقمىچىلىق، سىرتقا چىقىپ ئىشلەمچىلىك قىلىش، ھەمكارلىق كوپىراتىپىغا قاتنىشىش... كىشىلەر ئېتىز باشلىرىدىن ئىشلەپچىقىرىش سېخلىرىغچە نامراتلىقتىن قۇتۇلۇپ، كىرىمنى ئاشۇرۇپلا قالماي، يەنە نەزەر دائىرىسىنى كېڭەيتىپ، بىلىمنى ئاشۇردى.

تۇرمۇشنى ئۆزگەرتىدىغان، قىياپەتنى ئۆزگەرتىدىغان بىر خىل كۈچلۈك ھەرىكەتلەندۇرگۈچى كۈچ جەنۇبىي شىنجاڭنى ئويغىتىپ، بۇ قەدىمىي تۇپراقنىڭ ھاياتىي كۈچىنى ئۇرغۇتماقتا.

سىرتقا چىقىپ ئىشقا ئورۇنلاشقانلار كۆپەيدى

9 ـ ئاينىڭ 11 ـ كۈنى چۈشتە، ئاقتۇ ناھىيەسىنىڭ بارىن يېزىسىدىكى ئىگىلىك تىكلەش، ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش ئەمەلىي مەشق بازىسىدا چۈشلۈك دەم ئېلىش ۋاقتى بولدى، ھۆرىگۈل تۇرسۇن سېختىن چىقىپ، توكسكلىتىنى مىنىپ، ئۆيىگە قايتىپ چۈشلۈك تاماق يېيىشكە تەييارلاندى.

ھۆرىگۈل بارىن يېزىسىنىڭ قورغان كەنتىدىكى ئارخىپ تۇرغۇزۇلۇپ كارتا بېجىرىلگەن نامرات ئاھالە، ھازىر ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش ئەمەلي مەشق بازىسىدىكى بىر ئېلېكترون شىركىتىنىڭ ئىشچىسى بولۇپ، بۇ يەردە ئىشلەۋاتقىنىغا بىر يىلدىن ئاشتى.

سۇس قوڭۇر رەڭلىك چېچىنى ئېگىز بوغۇۋالغان، سۇس گىرىم قىلغان، پاكىز، چاققان كەسپىي ئايال ئوبرازىدىن ئۇچ يىل ئىلگىرى ئۇنىڭ تېخى دېھقانچىلىق قىلىدىغان ئايال ئىكەنلىكىنى تەسەۋۋۇر قىلىش تەس ئىدى.

«ئىلگىرى ئايالار ئۆيدە ئولتۇرۇشى، ھويلا سۈپۈرۈپ، تاماق ئېتىپ، بالىلارغا قاراپ، قوي باقسىلا، ئازراقلا يېرىنى چۆردەپ، ئوچاق بېشىنى چۆرگۈلەپ يۈرسىلا بولدۇ، دەپ قارايتتۇق. بەختكە يارىشا، كەنت ئاھالە كومىتېتى ۋە شىركەت رەھبەرلىرى ئىشىك ئالدىمىزغىچە كېلىپ ئىدىيەۋى خىزمەت ئىشلەپ، بىزنىڭ ئاۋۋال بېرىپ سناپ بېقىشىمىزنى ئېيتتى» دېدى ھۆرىگۈل سەل خىجىل بولغان ھالدا ئىلگىرىكى ئىشلارىنى ئەسلەپ.

بۇگۈنكى كۈندە ھۆرىگۈل پىشقان ئىشچىغا ئايلىنىپ، كىرىمى مۇقىم بوپتۇ، كۈندىلىك چىقىمنى چىقىرىۋەتكەندە، يەنە 10 مىڭ يۈەن ئامانەت پۇلى بار ئىكەن. «ئىلگىرى ئون يۈەنلىك كۆكتات سېتىۋالماقچى بولساممۇ ئېرىمدىن پۇل سورايتتىم، ھازىر مەن تاپقان پۇلۇمغا ئۆيگە كىرگىلغۇ، تېلېۋىزور سېتىۋالدىم، يەنە قېيىنئانام، ئاتا ـ ئانامغا خەجلىگىلى پۇل بېرەلەيمەن، باللىرىمنىڭ تەربىيىلىنىش ھەققىنى تاپشۇرالايمەن...» دېدى ھۆرىگۈل پەخىرلەنگەن ھالدا.

يېزىدىن شەھەرگىچە، دېھقاندىن ئىشچىغا ئۆزگىرىشكىچە، كېسەك ئۆيدىن ناھىيە بازىرىدىكى تۇرالغۇ ئۆيگىچە، ھۆرىگۈلنىڭكىگە ئوخشاش ئىشقا ئورۇنلىشىش ھېكايىلىرى جەنۇبىي شىنجاڭدىكى ئۇچ ۋىلايەت، بىر ئوبلاستتا ماڭدامدا بىر ئۇچراپ تۇرىدۇ. يېڭى ئىدىيە ۋە يېڭى كەيپىيات شەكللەنمەكتە، ھەر مىللەت ئامما شۇنى تونۇپ يەتتىكى: ئىشقا ئورۇنلىشىش نامراتلىقتىن قۇتۇلۇشتىكى ئەڭ ئۈنۈملۈك چارە.

سەھەر سائەت 6دە غۇلام مۇتەللىپ پىكاپىنى توختىتىپ، كەلپىن ناھىيەسىنىڭ يۇرچى يېزىسى تومئېرىق كەنتىدىكى ئۆرۈك يۇرتى نانچىلىق ھەمكارلىق كوپىراتىپىغا دەل ۋاقتىدا كىرىپ كەلدى. خېمىر يۇغۇرۇپ، خېمىر يېيىپ، نېپىز نانىنى قولىغا ئېلىپ ئىككى پىرقىرىتىپ، «پاققىدە» قىلىپ تونۇرغا ياقتى، بىردەمدىن كېيىن نېپىز نان تونۇردىن چىقتى.

غۇلامنىڭ ئون يىللىق نان يېقىش تەجرىبىسى بار بولۇپ، ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك غەيرىي ماددىي مەدەنىيەت مىراسى ـــ كەلپىندىكى ئۇيغۇر مىللىتىنىڭ چېپىت (نېپىز نان) نېنى يېقىش ھۈنىرى ۋارىسى.

غۇلامنىڭ مۇخبىرغا ئېيتىشچە، ئىلگىرى، ئۇ ئۆيدە نان يېقىپ بازارغا ئاپىرىپ ساتىدىغان بولۇپ، كىرىمى مۇقىم ئەمەس ئىكەن، بىر كۈن ياققان نانلىرىنى ھەمىشە ئۇچ ـ تۆت كۈندە ئاران سېتىپ بولاتتىكەن. 2018 ـ يىلى 5 ـ ئايدا، ئۆرۈك يۇرتى نانچىلىق ھەمكارلىق كوپىراتىپى قۇرۇلدى، غۇلام تەزىمغا ئالدۇرۇپ ئەزا بولدى، شۇ يىلى، ئائىلىسىنىڭ كىشى بېشى كىرىمىنى 10 مىڭ يۈەندىن ئاشۇردى، يەنە ئاپتوموبىل سېتىۋالدى، يېڭى ئۆي سېلىۋالدى.

«ھازىر بىز بىلىم ۋە ماھارەتنىڭ تۇرمۇشىمىزنى ئۆزگەرتەلەيدىغانلىقىنى تونۇپ يەتتۇق. مەن ناھىيە بازىرىدىن بىر يۇرۇش بىنا ئۆي سېتىۋېلىپ، بالىلارنى تېخىمۇ ياخشى تەربىيەلىنىش ئىمكانىيىتىگە ئىگە قىلماقچى بولۇۋاتىمەن» دېدى غۇلام.

ئىشىك ئالدىدىكى كەنت قورغان زاۋۇت، نامراتلارنى يۆلەش سېخىدا ئىشقا ئورۇنلىشىش ئىشقا ئاشۇرۇلدى، دۆلەت ئىلكىدىكى كارخانىلار، ئومۇمي مۇلۇكچىلىكتە بولمىغان كارخانىلار، ئاممىۋى مەنپەئەت ئىش ئورنى قاتارلىق ئوخشاش بولمىغان ئىش ئورۇنلىرىدا ئىشقا ئورۇنلىشىش ئىشقا ئاشۇرۇلدى... جەنۇبىي شىنجاڭ رايوندىكى 22 ئېغىر نامرات ناھىيە ۋە بىۋاسىتە ئۇندىكى تۆت ئېغىر نامرات تۇمەن ـ چاڭدا ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش ئارقىلىق نامراتلارنى يۆلەش ئۈچ يىللىق يېرىك پىلانى يولغا قويۇلدى، 2018 ـ يىلىدىن 2020 ـ يىلى 6 ـ ئايغىچە، ئارخىپ تۇرغۇزۇلۇپ كارتا بېجىرىلگەن نامرات ئائىلىلەردىكى جەمئي 221 مىڭ ئەمگەك كۈچىنىڭ يۆتكىلىپ ئىشقا ئورۇنلىشىشىغا يارىدەم بېرىلدى.

بۇگۈنكى كۈندىكى جەنۇبىي شىنجاڭدا بارغانسېرى كۆپ نامرات ئائىلىلەردىكى ئەمگەك كۈچلىرى ئۆيلىرىدىن چىقىپ، زاۋۇتلارغا كىردى، سىرتقا چىقىپ ئىشلەمچىلىك قىلىش، ئىشقا ئورۇنلىشىشنى خالىماسلىقتىن، تەشەببۇسكارلىق بىلەن تەربىيەلەشكە قاتنىشىشقىچە تەشەببۇسكارلىق بىلەن سىرتقا چىقىپ ئىشقا ئورۇنلىشىپ كىرىم سەۋىيەسىنى ئۈزلۈكسىز ئۆسۈتۈردى، تۇرمۇش سۈپىتى بارغانسېرى يۇقىرى كۆتۈرۈلدى، ئېرىشىش تۈيغۇسى، بەخت تۈيغۇسى، بەختەرلىك تۈيغۇسى كۈچەيدى.

كىرىمنى ئاشۇرۇش يوللىرى كېڭەيدى

9 ـ ئايدا، خوتەن ناھىيەسىدىكى ئېتىزلىقلار ياپىيشىل يالاڭ دەرەخلىرى بىلەن قاپلانغان بولۇپ، ھاۋاسى ساپ ئىدى. بۇزاق يېزىسى تېرەكئېرىق كەنتىنىڭ كەنت ئاھالىسى ئابدۇخېلىل ئابدۇللا ئائىلىسىنىڭ توشقان قەپەزلىرىدە، تۈكى مامۇقتەك توشقانلار ئەركىن ـ ئازادە يەم يەپ سۇ ئىچىۋاتاتتى.

بۇزاق يېزىسى خوتەن ناھىيەسىدىكى يالاڭ رايونى مەركەزلەشكەن يېزا ـ بازار بولۇپ، خېلى ئۇزاق مەزگىلگىچە ئابدۇخېلىل بىرنەچچە مو يەردە يالاڭ ئۆستۈرۈشكە تايىنىپ تۇرمۇشنى قامداپ كەلگەندى.

«ئەينى چاغدا تۇرمۇشىمىز غورىگىل ئىدى، كۆپچىلىكنىڭ ئويلايدىغىنى ئەپلەپ ـ سەپلەپ كۈن ئۆتكۈزۈش ئىدى. ھەم پۇل تاپقىلى بولىدىغان بىرەر چارىنىمۇ ئويلاپ تاپالمايتتۇق، ھەم ناھايىتى كۈچلۈك ھەرىكەتلەندۇرگۈچى كۈچمۇ يوق ئىدى» دېدى ئابدۇخېلىل.

2019 ـ يىلى، بۇزاق يېزىسى نەسىللىك توشقان باقمىچىلىق تۈرىنى قانات يايدۇردى، ھازىرقى ھالەتنى ئۆزگەرتمەكچى بولغان ئابدۇخېلىل بىرىنچى بولۇپ تەشەببۇسكارلىق بىلەن «تەمىنى تېتىش»نى تەلەپ قىلىپ، 100 توشقان باقتى، شۇ يىلى ساپ كىرىمى 12 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

ئىككى يىل توشقان بېقىۋېدى ئابدۇخېلىلنىڭ يانچۇقى توماپىپلا قالماي، ئويلايدىغىنى تېخىمۇ كۆپەيدى.

نەسىللىك توشقان باقمىچىلىق ئەترىتى قۇرۇپ، كەنت ئاھالىلىرىگە باقمىچىلىق تېخنىكىسىنى سۆزلەپ بەردى، 56 كەنت ئاھالىسىنىڭ ئاقسۇ ۋىلايىتىگە بېرىپ پاختا تېرىشقا باشلامچىلىق قىلدى... «ھەرىكەتكە كەلسەكلا، ھەممىلا يەردە كىرىم قىلالايمىز. ئەمدى مەن بازاردىن يايما ئورنى ئىجارىگە ئېلىپ، سوغۇق ئېچىملىك دۇكىنى ئېچىشنى ئويلىشۋاتىمەن.» بۇنىڭدىن كېيىنكى تۇرمۇشقا نىسبەتەن، ئابدۇخېلىلدا تولۇپ تاشقان غەيرەت بولۇپلا قالماي، يەنە ئوي ـ پىكىر ۋە پىلانمۇ بار.

توقۇمچىلىق، كىيىم ـ كېچەك، ئىستېمال، ئېلېكترون، ئاياغ ـ باش كىيىم، چامادان ـ سومكا قاتارلىق ئەمگەك كۆچۈملەشكەن كەسىپلەر، ھەمدە ئېلېكترونلۇق سودا ئىشلىرى، مەدەنىيەت ئىجادىيىتى، پۇتۇن رايون ساياھىتى، ساغلاملىق ـ كۈتۈنۈش قاتارلىق زامانىۋى مۇلازىمەت كەسىپلىرى دېھقان ـ چارۋىچىلارنىڭ كىرىمىنى ئاشۇرۇش يوللىرىنى بارغانسېرى كېڭەيتتى.

ئابدۇرۇسۇل مەتنىيازنىڭ ئۆيىگە كىرسىڭىز، خۇددى ھايۋاناتلار باغچىسىغا كىرگەندەك بولىسىز. «تۆگىقۇش، توز، كالا، قوي، توخۇ، غاز باققاندىن باشقا، مەن يەنە بىر قۇرۇلۇش ئىشچىسى، كەنتتىكى ئون نامرات ئاھالىنى يېتەكلەپ، ئىشنى ھۆددىگە ئېلىپ ئىشلەپ، ھەر يىلى نۇرغۇن پۇل تاپالايمەن» دېدى 9 ـ ئاينىڭ 15 ـ كۈنى ئابدۇرۇسۇل قىن قىنىغا پاتمىغان ھالدا.

ئابدۇرۇسۇل خوتەن ناھىيەسى لاڭرۇ يېزىسى چىگىلىك كەنتىنىڭ كەنت ئاھالىسى بولۇپ، ئۆيىدە ئېغىر كېسەلگە گىرىپتار بولغان ئوغلى بار ئىدى. تام قوپۇرۇش، تام ئاقارتىشتىن ئائىلىسىدىكىلەرنى ئېلىپ ئاقسۇغا بېرىپ چالانلىقنى پەرۋىش قىلىش، پاختا تېرىشقىچە، ئابدۇرۇسۇل پۈتۈن كۈچى بىلەن تىرىشىپ ئاخىر بىر ئاز پۇل تېپىپ يېڭى ئۆي سېلىۋالدى. تۇرمۇشى مۇقىملاشقان ئابدۇرۇسۇل بىر تەرەپتىن يەر تېرىشنى، باقمىچىلىقنى راۋاجلاندۇرۇشنى، بىر تەرەپتىن بالىسىنىڭ ھالىدىن خەۋەر ئېلىشنى قارار قىلدى.

2019 ـ يىلى، ئابدۇرۇسۇل خوتەن ناھىيەسى لاڭرۇ يېزىسىدا چىگىلىك قول ھۈنەرۋەنچىلىك دېھقانلار كەسىپي ھەمكارلىق كوپىراتىپى قۇردى. «ھازىر ھەمكارلىق كوپىراتىپىمىز قوبۇل قىلىدىغان ئىشلار بارغانسېرى كۆپەيدى» دېدى ئابدۇرۇسۇل.

بەش قوي 40 بولدى، بۇ يىل سېتىۋالغان 250 چۈجە كۈندىن ـ كۈنگە چوڭىيىۋاتىدۇ؛ 4000 يۈەنگە سېتىۋالغان يەتتە توزنى يەنە بىر مەزگىل باققاندىن كېيىن، ھەر بىرىنى 3000 يۈەنلىك باھادا ساتقىلى بولىدۇ؛ ئۇچ تۆگىقۇشنىڭ ئېچىدىكى ئىككى چىشى تۆگىقۇش ھەر ھەپتىدە ئىككى تۇخۇم تۇغىدۇ؛ يەنە بەش كالا، 35 ئۆردەك، 150 غاز، 7000 ئورمان كەكلىكى بار... بۇگۈنكى كۈندە، ئابدۇرۇسۇلنىڭ ئىشلىگەنسېرى غەيرىتى ئاشتى.

تۇرلۇك خىزمەتلەرنىڭ جەنۇبىي شىنجاڭدا تەڭ ئىلگىرىلىشىگە ئەگىشىپ، ناھىيەراتلىقتىن قۇتۇلدۇرۇش ئۆتكىلىگە ھۇجۇم قىلىش كۈچەپ ھۇجۇم قىلىش باسقۇچىغا كىردى، كىرىمنى ئاشۇرۇش يوللىرىمۇ بارغانسېرى كېڭەيدى. ھەر مىللەت ئاممىنىڭ قەلبى تېخىمۇ بىر نىيەتتە بولدى، كۆپچىلىك بىر نىيەتتە ئويلاپ، بىر مەقسەتتە كۈچ چىقىرىپ، ئەمگەكچان بىر جۈپ قولىغا تايىنىپ، تىرىشىپ تېخىمۇ ياخشى تۇرمۇش كەچۈرمەكتە، تېخىمۇ بەختلىك، گۈزەل يۇرت ـ ماكان قۇرماقتا.

ئىچكى ھەربىكەتلەندۇرگۈچى كۈچ كۈچەيدى

باش كۈزدە، قاغىلىق ناھىيەسىنىڭ ئاقتاش بازىرىغا جايلاشقان نامراتلارنى باشقا جايغا كۆچۈرۈپ يۆلەش بويىچە ئورۇنلاشتۇرۇش رايوندا قاتار ـ قاتار قىزىل ئۆگىزلىك يېڭى ئۆيلەر قۇياش نۇرىغا چۆمۈلگەندى.

پاكىز مېھمانخانا ئۆيىدە 75 ياشلىق توختى مۇسايۇپ سافادا ئولتۇرۇپ، نامراتلارنى يۆلەش بويىچە باشقا جايغا كۆچۈرۈلگەندىن كېيىنكى خۇشاللىقنى مۇخبىر بىلەن ھەمبەھرىلەندى.

«ھويلىغا شوخلا، لازا، چەيزە تېرىدۇق، ئۆيدە تېلېۋىزور، سافا، ساجى بار، بىزنىڭ بۇ ئورۇنلاشتۇرۇش رايوندا، ئاپتاپقا قاقلىنىپ ئولتۇرىدىغان بىكارچىلار ئازايدى، كۆپچىلىك شەھەرلىكلەرگە ئوخشاش، ۋاقتىدا ئىشقا بېرىپ، ئىشتىن چۈشۈپ، ماۋاش ئېلىش بىلەن ئالدىراش بولۇپ كەتتى.» توختى «ماۋاش» دېگەن سۆزنى قىلغاندا، ئاۋازى تېخىمۇ ياڭراق چىقتى.

ئىلگىرىكى بېكىنمە، مۇتەئەسسىپ ھالەتتىن بۇگۈنكى كۈندىكى ئېچۈۋېتىش، ئىلگىرىلەشكىچە، جەنۇبىي شىنجاڭنىڭ بىپايان تۈپرىقىغا سەپەر قىلسىڭىز ئۆزگىرىش بولغانلىرىنىڭ پەقەت تۇرمۇش، ھويلا ـ ئارانلارلا ئەمەس، يەنە ھەر مىللەت ئاممىنىڭ جۇشقۇن روھىي ھالتى ئىكەنلىكىنى كۆرۈۋالالايسىز.

ئۆزىگە ئىشىنىش، ئوچۇق بولۇش، سغدۇرۇشچان بولۇش... بۇگۈنكى كۈندە، جەنۇبىي شىنجاڭدىكى بارغانسېرى كۆپ ئاممىنىڭ جىسمىدا بۇ زامانىۋى مەدەنىيەتنىڭ سالاپىتى نامايان بولدى. مۇخبىر يەكەن ناھىيەسى چارەك بازىرى چارەكبازار كەنتىنىڭ كەنت ئاھالىسى بېلىقىز سەمەرنىڭ ۋۇجۇددىدىن تولۇپ تاشقان ئىشەنچنى كۆردى.

بېلىقىز بىر ئېلېكترون پەن ـ تېخنىكا شىركىتىنىڭ ئىشچىسى بولۇپ، شىركەتكە يېڭى كەلگەندە، ئۇ ناھايىتى تەس ھېس قىلدى، بىر كۈندە ئاران 100 ئەتراپىدا سىم ئورام ئورىيالايتتى.

«ھازىر ئۈستا بولۇپ كەتتىم، ھەر كۈنى 1000دىن ئارتۇقنى ئورىيالىشىمدا گەپ يوق. قەرزلىرىمنى قايتۇرۇپ بولۇپلا قالماي، يەنە 15 مىڭ يۈەن پۇل ئامانەت قويدۇم. ھەر كۈنى سائەت 8دە ئورنۇمدىن تۇرۇپ، ناشتىلىق تەييارلاپ، يۇيۇنۇپ تارىنىپ بولغاندىن كېيىن، سۇس گىرىم قىلىپ ئىشقا بارىمەن. قەزىمنىڭ دېيىشچە، ئۇ مېنىڭ ھازىرقى ھالەتىمنى بەك ياخشى كۆرىدىكەن.» بۇ گەپلەرنى قىلۋاتقاندا، بېلىقىزنىڭ چىرايىدا كۈلكە جىلۋىلەندى.

ئۆزىگە ئىشىنىش كىشىلەرنىڭ ئۆزىنىڭ تەرەققىيات ئەھۋالىنى ئېتىراپ قىلىشىدۇر. بېلىقىزغا ئوخشاش بارغانسېرى كۆپ جەنۇبىي شىنجاڭلىق قارىشىنى ئۆزگەرتىپ، ماھارەت ئۆگىنىپ، خىزمەت تېپىپ، تۇرمۇش ئەھۋالىنى ئۆزگەرتتى، بۇنىڭ بىلەن ئىچ ـ ئىچىدىن ئىشەنچكە تولغان روھىي قىياپەت ئۇرغۇدى.

يۆلەپ بولالمايدىغان ئاممىا يوق، پەقەت ماس كەلمەيدىغان چارىلا بار. ئىرادە جەھەتتىن يۆلەش، ئەقىل جەھەتتىن يۆلەش ئارقىلىق نامرات ئاممىنىڭ نامراتلىقتىن قۇتۇلدۇرۇش ئۆتكىلىگە ھۇجۇم قىلىشتىكى ئىچكى ھەرىكەتلەندۇرگۈچى كۈچنى قوزغاتقاندا، نامراتلىقتىن قۇتۇلدۇرۇش ئۆتكىلىگە ھۇجۇم قىلىشنىڭ مۇھىم تۈتقىسىنى چېڭ تۇتقىلى بولىدۇ.

جەنۇبىي شىنجاڭغا نەزەر سالساق، كەشلەر نامراتلىقتىن قۇتۇلۇپ بېيىش كۈچلۈك ئارزۇسىنى ئۇرغۇتۇپ، ئىلگىرىكى پاسسىپ كۈن ئۆتكۈزۈشتىن ھازىرقى تەشەببۇسكارلىق بىلەن نەتىجە يارىتىشقىچە، ئىلگىرىكى پاسسىپ ھالەتتىكى كۈتۈشتىن ھازىرقى تىرىشىپ ئەمگەك قىلىپ بېيىشقىچە «بەخت كۈرەش قىلىشتىن كېلىدۇ» دېگەن ئىدىيە بارا ـ بارا كىشىلەر قەلبىدىن چوڭقۇر ئورۇن ئالدى. بۇ ئىچكى ئۆزگىرىشلەر بولسىلا، جەنۇبىي شىنجاڭنىڭ ئەتىسى تېخىمۇ ئۈمىدكە تولدۇ.

(بېشى 3 ـ بەتتە)

يېقىنقى يىللاردىن بۇيان، بىگتۈەننىڭ «ئەلرايىنى بىلىش، ئەلگە نەپ يەتكۈزۈش، ئەلنى مايىل قىلىش» بويىچە لەن (كەنت)لەردە تۈرۈشلۇق خىزمەت ئەترەتلىرى خەلق قەلبىنى مۇجەسسەملەش ۋە نامراتلىقتىن قۇتۇلدۇرۇش ئۆتكىلىگە ھۇجۇم قىلىش قاتارلىق خىزمەت، ۋەزىپىلەرنى زىچ چۆرىدەپ، مۇھىم نۇقتىنى تۇتۇپ، قىيىن نۇقتىغا ھۇجۇم قىلىپ، كەمتۈكلۈكلەرنى تولۇقلاپ، ئاجىز تۈرلەرنى كۈچەيتىپ، دەل جايىدا تەدبىر يۈرگۈزۈپ، ئېغىر نامراتلىق قورغىننى تەدرىجىي ھۇجۇم قىلىپ ئالدى. ئىستاتىستىكىغا ئاساسلانغاندا، بىگتۈەن، شى، تۈەن ئۈچ دەرىجىلىكتىن جەمئي 10 مىڭدىن كۆپ كىشى ئاجرىتىلىپ «ئەلرايىنى بىلىش، ئەلگە نەپ يەتكۈزۈش، ئەلنى مايىل قىلىش» بويىچە لەن (كەنت)لەردە تۈرۈشلۇق خىزمەت ئەترەتلىرى تەشكىللىنىپ، نامرات لەن (كەنت)لەرنى تولۇق قاپلاش ئىشقا ئاشۇرۇلغان.

2017 ـ يىلىدىن بۇيان، بىگتۈەن «پارتىيە قۇرۇلۇشىنى تۈتۈپ، نامراتلىقتىن قۇتۇلدۇرۇش ئۆتكىلىگە ھۇجۇم قىلىشنى ئىلگىرى سۈرۈش توغرىسىدىكى يولغا قويۇش پىكرى»نى تۈزۈپ، نامرات تۈەن ـ مەيدانلارنىڭ رەھبەرلىك بەنزىسىنى تولۇق، كۈچلۈك سەپلىدى، نامرات لەن ـ دۈيلىمەرنىڭ 1 ـ شۇجىلىقىغا ئەلالىرىنى تاللاپ، كۈچلۈكلەرنى سەپلەپ، نامرات لەن (كەنت)لەرنى 1 ـ شۇجىنى تاللاپ ئەۋەتىش بىلەن تولۇق قاپلاشنى ئىشقا ئاشۇردى، ئاساسىي قاتلام پارتىيە تەشكىلاتلىرىنى ئۆلچەملەشتۈرۈش قۇرۇلۇشنى پۇختا ئالغا سلجىتىپ، لەن (كەنت) پارتىيە ياچېيكىلىرىنىڭ ئۆتكەلگە ھۇجۇم قىلىپ ئىسىتىھكامنى ئېلىشتىكى ئاۋانگارتلارغا ئايلىنىشىغا ھەققىي كاپالەتلىك قىلدى.

بۇلتۇر يىل ئاخىردا، بىگتۈەندىكى نامرات تۈەن ـ مەيدانلارنىڭ ھەممىسى قالىپقىنى ئېلىۋەتتى، نامرات لەندۈيلەرنىڭ ھەممىسى نامراتلىقتىن چىكىندى، نامرات نوپۇسلارنىڭ ھەممىسى نامراتلىقتىن قۇتۇلدى. پارتىيە 18 ـ قۇرۇلتىيىدىن بۇيان، بىگتۈەندە 161 مىڭ نامرات نوپۇس نامراتلىقتىن قۇتۇلدى، 77 نامرات تۈەن ـ مەيدان قالپىقىنى ئېلىۋەتتى.

بىر قاتار ئۇنۇملۇك تەدبىرلەر بىگتۈەندىكى ھەر مىللەت كادىرلار، ئاممىنى بىر نىيەتتە ئىتتىپاقلىشىپ، قول تۇتۇشۇپ، ئورتاق ئىلگىرىلەيدىغان جۇشقۇنلۇق ۋە ھاياتىي كۈچنى مۇجەسسەملەپ، پۇتۇن مەملىكەت خەلقى بىلەن بىرلىكتە ئومۇمىيۈزلۈك ھاللىق جەمئىيەتكە مەردانە قەدەم تاشلاش ئىرادىسى، ئىشەنچىسىگە ئىگە قىلدى.

ئىسلاھات، تەرەققىياتنىڭ يېڭى يۆگىمە رەسمىنى سىزىش

يېقىندا ئېچىلغان بىگتۈەن 7 ـ نۆۋەتلىك پارتىيە كومىتېتىنىڭ 7 ـ ئومۇمي يىغىنىدىن خۇش خەۋەر تارقالدى: يۇقۇم قاتارلىق پايدىسىز ئاممىلارنىڭ تەسىرى تۈگىتىلىپ، بىگتۈەن ئىقتىسادى سىجىل ياخشىلاندى. بۇ يىلنىڭ ئالدىنقى يېرىمدا بىگتۈەننىڭ ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمي قىممىتى بۇلۇتۇرقى ئوخشاش مەزگىلدىكىدىن 3.8% ئاشتى، 1 ـ ئايدىن 8 ـ ئايغىچە تۇراقلىق مۇلۇك سېلىنمىسى بۇلتۇرقى ئوخشاش مەزگىلدىكىدىن 26.8% ئاشتى، كۆلەمدىن يۇقىرى سانائەتنىڭ قوشۇلما قىممىتى بۇلتۇرقى ئوخشاش مەزگىلدىكىدىن 6.7% ئاشتى. بۇگۈنكى كۈندىكى بىگتۈەننىڭ ئىقتىسادىي كۆلىمى ئۈزلۈكسىز كېڭەيدى، تەرەققىيات شەكلى ئۈزلۈكسىز ئەلالاشتى.

بىگتۈەنلىكلەر شىنجاڭ يېزا ئىگىلىكىنىڭ زامانىۋىلىشىشنى تېخىمۇ يۇقىرى قاتلامغا كۆتۈرۈشكە تىرىشماقتا.

تېرىلغۇ مەزگىلىدە، بىگتۈەن 8 ـ شەھەرسىنىڭ 149 ـ تۈەندىكى سالا ئېتىزلاردا، بىگتۈەن ئۆز ئالدىغا تەتقىق قىلىپ ئاچقان 146 ئاپتوماتىك ھەيدىلىدىغان سىپالكا بىيدۇۋۇيول باشلاش ئورۇن بەلگىلەش ئۈچۈرىنى قوبۇل قىلىش ئارقىلىق ئۇرۇق سېلىۋاتاتتى. ئىشچى ـ خىزمەتچىلەر تىراكتورنى بىمالال ھەيدەپ، يوپۇق يېپىش، تۇرۇبا ياتقۇزۇش، ئۇرۇق سېلىش مەشغۇلاتىنى بىر قېتىمدىلا تاماملىدى، 1000 مېترلىق ئۇرۇق سېلىش قۇرىدىكى تىك سىزىقلىق خاتالىق پەرقى ئۈچ سانتىمېتردىن ئېشىپ كەتمىدى.

بىگتۈەن 1 ـ شىسىنىڭ ئارالدىكى كېۋىزلىكدە، بىگتۈەننىڭ بىر يېزا ئىگىلىك پەن ـ تېخنىكىسى شىركىتىدىكى 90 ـ يىللارنىڭ تۇغۇلغان يىگىت چىن پېڭيۇ ھەمراھلىرى بىلەن بىللە ئۈچقۇچىسىز ئايروپىلان ئارقىلىق ئۆزسۈملۈك ئاسراۋاتاتتى...

يېڭى تىپتىكى يېزا ئىگىلىك تېخنىكىسى بىگتۈەننىڭ زامانىۋىلاشقان يېزا ئىگىلىكىنىڭ تەرەققىيات يۈزلىنىشىگە يېتەكچىلىك قىلدى. بىگتۈەن باشلامچىلىق بىلەن زامانىۋىلاشقان، ماشىنىلاشقان، كۆلەملەشكەن تېرىقچىلىقنى قولىلىنىپ، يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش شەكلىنىڭ ئۆزگىرىشىگە تۈرتكە بولدى.

شۇنىڭ بىلەن بىللە، بىگتۈەننىڭ ھەيۋەتلىك ئىسلاھات يۆگىمە رەسمىي ئېچىلماقتا.

مەركەزنىڭ ئورۇنلاشتۇرمىسىغا ئاساسەن، بىگتۈەن ئىسلاھاتنى چوڭقۇرلاشتۇرۇشنى ئالغا سلجىتىپ، بىگتۈەن تۈزۈلمىسىنىڭ ئالاھىدە ئەۋزەللىكى ۋە تەرەققىيات ھاياتىي كۈچىنى تولۇق قويۇپ بەرمەكتە.

ئاساسىي قاتلامدا، تۈەن ـ مەيدانلارنىڭ ئۇنۇمۇبرسال يانداش ئىسلاھاتى ئاساسىي جەھەتتىن تاماملىنىپ، ئىشچى ـ خىزمەتچىلەر ھۆددىگە ئالغان يەرنىڭ ھوقۇق تەۋەلىكى بېكىتىلىپ، تىزىملاپ كىنىشكا تارقىتىلىپ، ئىگىلىك باشقۇرۇشتا ئۆز ئالدىغا ئىش كۆرۈش ھوقۇقى ئىشچى ـ خىزمەتچىلەرگە قايتۇرۇپ بېرىلىپ، ئىشچى ـ خىزمەتچىلەرنىڭ ئىشلەپچىقىرىش، تىجارەت ئاكتىپلىقى قوزغىتىلدى، يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش شەكلىنىڭ ئۆزگىرىشىگە تۈرتكە بولدى.

ـــ بىگتۈەن يېپەك يولى ئىقتىساد بەلبېغى يادرولۇق رايونى قۇرۇلۇشغا پائال قاتنىشىپ، مەبلەغ سېلىش، سودىگەر چاقىرىش، مەبلەغ جەلپ قىلىش، شىنجاڭغا نەشانلىق يارىدەم بېرىش خىزمىتىنى كۈچەپ ياخشى تۈتۈپ، پۇقراۋى ئىگىلىكنى زور كۈچ بىلەن راۋاجلاندۇرۇپ، سايياھەتچىلىكنى تېز راۋاجلاندۇرۇپ، شەھەر ـ بازارلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشنى پۇختا ئالغا سلجىتىپ، يېڭىچە سانائەتلەشتۈرۈشنى يېتەكچى قى